

Obxecto:	Resposta do promotor ao segundo informe da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural (DXPC) sobre o Estudo de Impacto Ambiental (EsIA) e Proxecto de interese autonómico (PIA)
Proxecto:	Parque eólico Monte Festeiros
Localización:	Forcarei e Silleda (Pontevedra)
Promotor :	AV Monte Festeiros S.L.U.
Remitente:	Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética, Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais, Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación.
S/clave:	IN661A 2011/2-4
Data rexistro:	28.09.2022
Expedientes:	03.I.394.2022.001 (Servizo de Arqueoloxía) e IA 998/2011 (Servizo de Arquitectura)

O 28.09.2022 entrou no Rexistro electrónico da Xunta de Galicia un escrito do Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética da Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais, polo que se dá traslado da resposta da entidade AV Monte Festeiros SL, promotora do parque eólico de Monte Festeiros (Forcarei e Silleda, Pontevedra), que resposta ao informe da DXPC do 02.09.2022 e manifesta a súa conformidade co devandito informe e fai diversos comentarios para dar resposta ao seu condicionado.

ANTECEDENTES

O 02.09.2022 a DXPC emitiu un informe favorable dos documentos nomeados "Parque eólico de Monte Festeiros. Estudo de Impacto Ambiental (Decembro 2020-Revisión setembro 2021)" e "Proxecto de interese autonómico Parque eólico Monte Festeiros (Setembro 2021)", nos termos municipais de Silleda e Forcarei (Pontevedra), que deberá ter en conta as medidas correctoras establecidas no estudo de impacto sobre o patrimonio cultural, que constitúe o Anexo III do EsIA e a súa addenda e as medidas correctoras formuladas na documentación complementaria remitida o 28.06.2022, e debéndose, en todo caso, ter en conta as seguintes condicións e consideracións:

- Descartarase a posición alternativa do aeroxerador MF02 e vial de acceso a este, que se situaría ao norte da poligonal, polo alcance do impacto sobre o patrimonio arqueolóxico.
- Respecto ás medidas correctoras propostas na "*Documentación para a resposta ao informe da DXPC. Parque eólico Monte Festeiros (Xullo 2022)*", relacionadas coas pantallas vexetais de arboredo autóctono na contorna do Mosteiro de Santa María de Acibeiro, o promotor deberá contar coas autorizacións pertinentes e comprometerse ao mantemento destas medidas ao longo do tempo para que non deixen de ser efectivas.
- Prestarase especial atención ás afeccións sobre os muros tradicionais que poidan existir na zona de obras. Para iso, nas rozas e replanteo de accesos, plataformas, cimentacións e gabias de cableado estará presente o arqueólogo que leve a cabo o control e seguimento, para identificar axeitadamente os tramos de muros tradicionais de pedra en seco que se podan ver afectados polas obras. En todo caso, procurarase axustar as obras no replanteo para que as afeccións sexan as mínimas.
Tamén baixo control arqueolóxico desmontaranse os tramos de muros onde sexa preciso, e durante as labores de restauración ambiental, procederase á reintegración e remate axeitado dos tramos de muro que resulten afectados durante as obras.
- A respecto das obras de acondicionamento do vial de acceso que afecta o contorno de protección dos xacementos arqueolóxicos da Mámoa da Pallota 1 (GA36052063) e Mámoa da Pallota 2 (GA36052108), optarase pola opción que reduza ao máximo as remocións de terras, tanto no ancheamento da vía como na rectificación da curva, que proxectarase fóra do contorno de protección dos devanditos bens. Asemade, con carácter previo ao inicio das obras, e logo da roza superficial da vexetación, realizaranse unhas sondaxes arqueolóxicas valorativas na área que

vai ser afectada polas remocións de terras para construír o novo firme situado no lado contrario ao que se sitúan as mámoas. De apareceren restos arqueolóxicos primará a conservación *in situ* dos mesmos, polo que se terían que adoptar as modificacións e medidas protectoras e correctoras oportunas.

- As medidas correctoras propostas na alternativa 3 do EsIA deberán contemplarse nas fichas dos elementos arqueolóxicos afectados.
- Comprobarase en campo o topónimo Coto da Tella ao atoparse este moi cerca de elementos de adscrición cultural romana.
- Con carácter previo ao inicio das obras deberá presentarse unha avaliación do impacto sobre o patrimonio cultural dos accesos ao parque eólico, na que se concrete o itinerario de acceso desde a rede de estradas xerais e se detallen as actuacións necesarias para facilitar o paso do transporte especial (podas, talas, rectificación de curvas, modificacións no firme, cunetas, etc.). Identifícaranse os bens do patrimonio cultural que puideran verse afectados, tanto nos núcleos polos que se atravesase como no resto do trazado ata chegar aos aeroxeradores (hórreos, cruceiros, valados de pedra, muros de peche tradicionais, antigos camiños e corredoiras, carballeiras, pontes, pontellas, muíños e outras construcións etnográficas) e valorarase a posible afección aos elementos e os seus contornos, establecendo as medidas protectoras e correctoras necesarias para a súa salvagarda. Nesa avaliación terase en conta o seguinte:
 - Consultaranse os catálogos das figuras dos planeamentos en vigor dos concellos afectados polo proxecto, os arquivos existentes na Subdirección Xeral de Conservación e Restauración de Bens Culturais e o Plan Básico Autonómico de Galicia.
 - Delimitaranse os bens do patrimonio cultural e as súas áreas de protección, baseándose no traballo de campo, en planimetría de detalle, en fotografía aérea e, no seu caso, en cartografía catastral. Estas áreas deberán axustarse ao previsto na normativa urbanística vixente nos concellos afectados e subsidiariamente ao disposto no artigo 38 da Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016).
 - Presentarase planimetría na escala apropiada na que se definan claramente as características dos accesos do proxecto (tramos existentes a modificar e tramos de nova construción) e se detallen as actuacións necesarias para facilitar o paso do transporte especial (podas, talas, rectificación de curvas, modificacións no firme, cunetas, etc). Cómpre sinalar que se deberán respectar os contornos de protección dos elementos catalogados do patrimonio cultural quedando libres de obra nova. A avaliación do impacto do proxecto deberá contar cunha ficha individualizada de cada elemento na que se fará constar as especificacións técnicas e características construtivas da obra ou proxecto que ocasiona o impacto, cualificación do mesmo, a distancia entre as obras e os bens e proposta de medidas protectoras e correctoras.
- Os traballos de construción do parque eólico realizaranse baixo control e seguimento arqueolóxico; a tal fin, e previo ao inicio dos mesmos, deberá presentarse un proxecto arqueolóxico axustado ao establecido na Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016) e no Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm. 150, do 06.08.1997).
- A totalidade das obras que comporten movementos ou remocións de terras deberán levar aparelladas o control arqueolóxico das mesmas, que deberá de ser presencial e continuo nos contornos de protección dos xacementos arqueolóxicos documentados. Realizarase un especial seguimento da roza das zonas de obra, así como o control dos perfís e cortes que se xeren. No caso de que se constate a existencia de restos arqueolóxicos, primarase a conservación *in situ* dos mesmos.
- Calquera modificación do proxecto terá que ser informada pola DXPC.
- Certificarase o estado final dos elementos incluídos no patrimonio cultural unha vez rematada a totalidade das obras.

Respecto ao Proxecto de interese autonómico:

- Deberá incorporar as modificacións no deseño do parque eólico e reflectirse nas planimetrías correspondentes. Asemade deberá completarse co inventario dos bens identificados no estudo, todas as valoracións de impacto e proposta de medidas protectoras e correctoras que se recollan no estudo de impacto ambiental a raíz destes cambios.
- Os contornos de protección dos bens serán os definidos nos planeamentos correspondentes, e, no seu defecto, os establecidos no artigo 38 da Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia. Asemade, as modificacións do proxecto executivo e do estudo de impacto ambiental deberán recollerse para que haxa correspondencia entre todos os documentos.
- Respecto da cualificación urbanística dos terreos, deberá recollerse a correspondente a solo rústico de protección de patrimonio para as áreas de protección integral dos xacementos arqueolóxicos. Asemade deberá referirse ás normativas de protección do patrimonio cultural dos planeamentos urbanísticos dos concellos afectados.
- Os concellos afectados deberán integrar os novos bens patrimoniais identificados nos seus catálogos urbanísticos de protección e definir e cartografar os seus contornos de protección na planimetría de ordenación.

Toda vez que este informe emítese dentro do trámite ambiental, cómpre sinalar que de acordo cos artigos 39 e 45 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, as intervencións que se pretendan realizar en bens de interese cultural ou catalogados, así como no seu contorno de protección ou zona de amortecemento, terán que se autorizadas pola consellería competente en materia de patrimonio cultural e a estes efectos, o promotor ou os Concellos previa concesión de licenza deberán remitir o correspondente proxecto técnico.

CONSIDERACIÓNS LEGAIS E TÉCNICAS:

Disposicións legais a ter en conta en relación co patrimonio cultural:

- *Lei 5/2016, do 4 de maio, de patrimonio cultural de Galicia (DOG núm. 92, do 16.05.2016)*
- *Lei 7/2008, do 7 de xullo, de Protección da Paisaxe de Galicia (DOG núm. 139 do 18.07.2008)*
- *Decreto 19/2011, do 10 de febreiro, polo que se aproban as Directrices de Ordenación do territorio de Galicia (DOG núm. 36 do 22.02.2011)*
- *Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental (BOE núm. 296, do 11.12.2013)*
- *Lei 9/2018, de 5 de decembro, pola que se modifica a Lei 21/2013 de 9 de decembro de avaliación ambiental, a Lei 21/2015 de 20 de xullo, pola que se modifica a Lei 43/2003, de 21 de novembro, de Montes e a Lei 2/2005, de 9 de marzo, pola que se regula o réxime de comercio de emisións de gases de efecto invernadoiro (BOE num. 294, do 06.12.2018)*
- *Decreto 83/2018, do 26 de xullo, polo que se aproba o Plan básico autonómico de Galicia (DOG núm. 162, do 27.08.2018)*
- *Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm. 150, do 06.08.1997)*
- *Lei 1/2021, de 8 de xaneiro, de ordenación do territorio de Galicia (DOG do 14.01.2021).*
- *Lei 2/2016, de 10 de febreiro, do solo de Galicia (DOG do 19.02.2016)*
- *Decreto 73/2022, de 25 de maio, polo que se establece a estrutura orgánica das vicepresidencias e das consellerías da Xunta de Galicia (DOG núm. 101, do 27.05.2022).*
- *Decreto 119/2022, do 23 de xuño, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades (DOG núm. 126 do 04.07.2022).*

Á vista da documentación remitida, e en relación co patrimonio cultural, tense en conta o expresado nos informes dos servizos técnicos:

Análise da documentación

Na resposta remitida a entidade promotora manifesta a súa conformidade co contido do informe da DXPC do 02.09.2022 e indica de xeito concreto os seguintes aspectos:

- Mantense a posición orixinal do aeroxerador MF-02 contemplada no proxecto sometido a información pública en lugar da posición alternativa proposta na documentación remitida na primeira resposta, que foi descartada polo alcance do seu impacto sobre o patrimonio arqueolóxico.
- Respecto das medidas correctoras de pantallas vexetais de arboredo autóctono na contorna do Mosteiro de Santa María de Aciveiro, formuladas para reducir a afección visual do antedito aeroxerador MF-02, comprométese a conservar estas medidas ao longo do tempo.
- En relación aos muros tradicionais, confírmase a presenza do arqueólogo no momento de realizar as rozas e do replanteo dos accesos, plataformas, cimentacións e gabias, reducindo o máximo posible a afección aos citados muros. Aqueles tramos de muro que sexa necesario desmontar realizaranse os traballos baixo control arqueolóxico, reintegrándoos posteriormente durante os labores de restauración ambiental.
- No que atinxe ás obras de acondicionamento do vial de acceso que afecta o contorno de protección dos xacementos arqueolóxicos de Mámoa da Pallota 1 (GA36052063) e Mámoa da Pallota 2 (GA36052108), indícase que se optará pola opción que reduza ao máximo os movementos de terras tanto no sobreancho do vial como na rectificación da curva. Adicionalmente, e con carácter previo ao comezo das obras, realizaranse sondaxes arqueolóxicas valorativas na área afectada polos movementos de terras, primando a conservación *in situ* dos restos arqueolóxicos, se os houbese.
- As medidas correctoras propostas na alternativa 3 do Estudo de Impacto Ambiental completaranse nas fichas dos elementos arqueolóxicos afectados.
- Comprobarase en campo o topónimo Coto da Tella.
- Con carácter previo ao comezo das obras, presentarase unha avaliación do impacto sobre o patrimonio cultural dos accesos ao parque eólico.
- Os traballos de construción do parque eólico realizaranse baixo control e seguimento arqueolóxico. As obras que supoñan movemento de terras contarán co control arqueolóxico das mesmas, que será presencial e continuo nos contornos de protección dos elementos arqueolóxicos documentados.
- As modificacións do proxecto serán informadas pola DXPC e certificarase o estado final dos elementos incluídos no patrimonio cultural unha vez finalizada a totalidade das obras.
- O PIA incorporará as modificacións no deseño do parque eólico e reflectiranse nas planimetrías correspondentes. Adicionalmente completaranse co inventario dos bens identificados no estudo, as valoracións de impacto e as medidas protectoras e correctoras do EsIA. Os contornos de protección do PIA serán os definidos nos plans correspondentes. Á súa vez incluíranse no PIA as modificacións realizadas no proxecto executivo e no Estudo de Impacto Ambiental. As áreas de protección integral dos xacementos arqueolóxicos serán recolleitos no PIA como solo rústico de protección de patrimonio.

Unha vez analizados os documentos pódense facer as seguintes **consideracións técnicas**:

- Ao descartarse a posición alternativa do aeroxerador MF02 que se propuxera na zona norte da poligonal, evítase afectar o lugar onde se documentou o topónimo Coto da Tella, e tamén se evita que o vial de acceso ao aeroxerador afecte o contorno de protección do conxunto de elementos arqueolóxicos formado pola Mámoa do Penido 1 (GA36052051), Eira dos Mouros (AC36052007), a Mina dos Mouros (GA36050052) e o achado de Fontefiás (AC36052032). Por tanto, desaparecen eses impactos sobre o patrimonio arqueolóxico que se identificaran no anterior informe.
- Porén considérase oportuno comprobar en campo o devandito topónimo de Coto da Tella, tal e como o asume a promotora, e entregar unha ficha normativizada do mesmo, ben dando de alta un novo xacemento arqueolóxico no caso de confirmarse a súa entidade, ben manténdoo como

- topónimo pola falta de indicios claros.
- No que atinxe ás obras no vieiro de acceso aos aeroxeradores da aliñación oriental do parque, situado moi preto dos xacementos arqueolóxicos da Mámoa da Pallota 1 (GA36052063) e Mámoa da Pallota 2 (GA36052108), o impacto pode considerarse compatible coas medidas protectoras e correctoras que a promotora indica que asume, así como co compromiso desta de primar a conservación *in situ* no caso de que se documenten restos arqueolóxicos nesas intervencións valorativas que se terán que realizar previo ao inicio das obras.

A DXPC dentro do ámbito das súas competencias, despois de ver o informe técnico e tendo en conta o establecido na LPCG, emite o seguinte

INFORME

En atención ao expresado nos apartados anteriores, e desde o punto de vista da protección do patrimonio cultural, maniféstase a conformidade coa resposta remitida o 28.09.2022 e se emite un **informe favorable** do EsIA e o PIA do Parque eólico de Monte Festeiros segundo o reflectido nesa resposta, debéndose ter en conta o resto de condicionantes e consideracións que foran incluídos nos informes da DXPC emitidos o 18.05.2022 e 02.09.2022 sobre o EsIA e o PIA deste parque eólico.

Toda vez que este informe se emite dentro do trámite ambiental, cómpre sinalar que de acordo cos artigos 39 e 45 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, as intervencións que se pretendan realizar en bens de interese cultural ou catalogados, así como no seu contorno de protección ou zona de amortecemento, terán que se autorizadas pola consellería competente en materia de patrimonio cultural e a estes efectos, o promotor ou os Concellos previa concesión de licenza deberán remitir o correspondente proxecto técnico.

Documento asinado dixitalmente en Santiago de Compostela

A directora xeral de Patrimonio Cultural

P.S. Decreto 119/2022, do 23 xuño (DOG núm. 126, do 4 de xullo)

A directora xeral de Ordenación e Innovación Educativa

Judith Fernández Novoa

Servizo de Enerxías Renovables e Eficiencia Enerxética, Dirección Xeral de Planificación Enerxética e Recursos Naturais da Vicepresidencia Primeira e Consellería de Economía, Industria e Innovación

